

ORGANITZACIÓ, GESTIÓ

I GOVERN DE LES UNIVERSITATS

(extret del informe sobre la universitat pública fet per la Comissió d'estudiants i estudiantes de l'Institut Joan Lluís Vives)

El paper de les universitats públiques, i concretament el seu model intern de gestió i govern són posats en dubte en base a les tendències d'un cert entorn, on destaca principalment l'exigència que la universitat passi comptes a la societat. Però aquesta redinció de comptes, que no s'hauria de fer amb criteris economicistes ni empresarials, sinó amb criteris socials i humans, no ha de significar en cap moment un fre per a l'autonomia universitària en el seu funcionament.

Aquestes crítiques al govern de les universitats públiques van sovint acompanyades de propostes que suggereixen una disminució de la democràcia a favor d'una major efectivitat: el model empresarial. La democràcia, però és un principi irrenunciable. El model actual, amb una estructura departament/centre/universitat (complementat, en les universitats grans amb alguna estrucutra entre el centre i la universitat), és vàlid perquè permet fer una gestió descentralitzada, però és necessari fer una definició precisa de les funcions de cada òrgan per evitar solapaments de competències i part de l'actual ineficàcia administrativa i tendir a la simplificació dels òrgans i comissions (sempre que no parti a mancances democràtiques ni debiliti l'equilibri de poders).

El que cal, no és canviar totalment les estructures de govern actual, sinó millorar i clarificar les funcions dels actuals òrgans de govern. Per a garantir la democràcia en les decisions de la universitat, cal que el poder legislatiu i de control es concentri en els òrgans col·legiats: cal conservar el Claustre i la

Junta de Govern. També s'han de mantenir els actuals òrgans unipersonals, com el **rector i el gerent**, que tindrien funcions executives, però que no podrien prendre decisions polítiques sobre línies estratègiques sense l'aprovació del Claustre i/o de la Junta de Govern.

El Claustre s'ha d'enfortir fins a convertir-se en el principal òrgan decisor i representatiu de la comunitat universitària. S'hauria de reunir periòdicament i amb major freqüència que actualment. Ha de tenir funcions legislatives i de control de les accions de la Junta de Govern i la resta d'òrgans col·legiats i unipersonals, que hauran de passar-li comptes de les seves actuacions. En la seva candidatura, el Rector haurà de presentar la llista dels integrants del seu equip, ja que el Claustre serà l'encarregat d'elegir no només al Rector, com fins ara, sinó també al seu equip, escoltant les propostes aportades des dels altres òrgans col·legiats.

La Junta de Govern seguirà sent l'òrgan ordinari de govern de la universitat. Farà el seguiment del funcionament i la gestió de la universitat i en passarà comptes al Claustre. Escollirà, a proposta del Rector, el Gerent, el qual no hi tindrà vot.

Actualment la representació en els òrgans col·legiats és majoritàriament de professorat, deixant els estudiants i, sobretot, el PAS amb molt poca capacitat d'influir en les decisions que es prenen. Per tal que els òrgans col·legiats de govern i gestió (Claustre, Junta de Govern, Juntes de Centres...) representin realment a tota la comunitat universitària i responguin a les necessitats de la societat, s'hauria de tendir a un sistema de representació paritària de professors, alumnes i PAS. Els òrgans acadèmics, com les comissions acadèmiques, haurien d'estar formats per un 50% d'alumnes i un 50% de professors. Així realment es crearia una democràcia interna participativa.

La Societat ha de poder participar a la universitat. A nivell global dins la universitat, aquesta participació s'ha de fer a través del **Consell Social**.

Al Consell Social hi ha de participar els diversos agents socials i els membres de la comunitat universitària, que hi ha d'estar representats de forma paritària als tres estaments. La proporció entre representants de la Universitat i els de la Societat s'hauria de situar a l'entron dels 3/5 parts per a la part social i la resta per a la comunitat universitària.

Actualment a la part social no hi és representada, ni molt menys, tota la societat. Per a poder fer un òrgan de participació dinàmic i útil, no es pot fer de grans dimensions i, per tant, és impossible que realment tothom pugui participar-hi. Però limitar-se a poders polítics i econòmics (amb molt poques excepcions) no el fa representatiu i es corre el perill que aquesta petita part del conjunt de la societat exerceixi el seu control i intenti convertir a la universitat en una estructura que només tingui en compte factors com la tecnologia o el creixement econòmic, oblidant-se d'altres, com l'estat del benestar o el desenvolupament sostenible.

El Consell Social, doncs, s'hauria d'ampliar a d'altres sectors de la societat per convertir-se en un veritable representat de la pluralitat d'interlocutors socials existents. Alguns d'aquests sectors poden ser entitats culturals i científiques, associacions de veïns, ONGs, associacions de mares i pares d'estudiants de secundària, plataformes cíviques, associacions juvenils...

Aquest Consell Social no s'hauria de plantejar com una eina de control, sinó com a una eina que permeti a la societat donar una visió crítica del paper de la universitat considerant tots els factors socials.

Per tal d'aprofundir en la millora del govern de les universitats públiques cal prendre diverses mesures que tendeixin a una major democratització. Al, per exemple que l'elecció dels representants dels tres col·lectius de la universitat als diversos òrgans col·legiats sigui sempre democràtica. També cal que sigui cada òrgan l'encarregat d'escollir el seu cap.

En el mateix sentit, és necessari efectuar **controls de qualitat** de la gestió tant per comitès d'avaluació externs, com per comitès interns, fent un seguiment de les solucions preses per resoldre les deficiències constatades.

Amb totes aquestes mesures evitaríem problemes com la possibilitat d'una centralització excessiva de poders que podria originar problemes i desconfiances. S'aconsegueix una vertadera democràcia interna que propiciarà que les demandes socials siguin respostes més ràpidament. A més, les pròpies demandes internes de la comunitat universitària serien més fàcilment escoltades i solucionades, creant una millor qualitat a l'ensenyament.